

**KÖNYVTÁR- ÉS
INFORMÁCIÓTUDOMÁNY**

Általános kérdések

00/117

SARACEVIC, Tefko: Information science = J. Am. Soc. Inf. Sci. 50. vol. 1999. 12. no. 1051-1063. p. Bibliogr.

Esszé a tájékoztatástudományról (fogalma, összefüggései, szerkezete, problémái, jeles művelői)

Informatika; Információkeresés

A szerző elemzi az információtudománynak mint tudományos kutatási és szakmai gyakorlati tudományágnak az elmúlt fél évszázadban tapasztalt fejlődését. Az tanulmány egyes részei a következő kérdésekkel foglalkoznak: az információtudomány eredete, összefüggésben az információrobbanással; a terület társadalmi szerepe; az „információ” természete az információtudományban; a terület szerkezete a vizsgált problémák szerint; az információkeresés fejlődési kilátásai; az információtudománynak más szakterületekhez (főleg a könyvtárügyhöz és a számítástechnikához) való kapcsolódása; oktatási kérdések és modellek. Az összegzés néhány olyan uralkodó irányzattal foglalkozik, amely befolyással van az információtudományra.

(Autoref. alapján)

PINTO, María - GÁLVEZ, Carmen: Paradigms for abstracting systems = J. Inf. Sci. 25. vol. 1999. 5. no. 365-380. p. Bibliogr.

A referáló rendszerek paradigmái

Gépi információkeresés; Interdiszciplináris problémák; Referátum

A referátumok jelentősége minden tudományterületen növekszik, mivel nő a géppel olvasható szövegek mennyisége az Interneten és a teljes szöveget használó információ-visszakereső rendszerekben. Emellett fejlődik a természetes nyelvi feldolgozás és a gépi referálás, amelyek új működési módokat jelentenek, és modelleket alkotnak a referálás folyamatairól. Az új megközelítéseket indokolja az is, hogy lehetetlen a tudásreprezentációs és az információ-visszakereső rendszerekben lezajló műveleteket leegyszerűsíteni. Ezek a műveletek nem mechanikus folyamatok egymásutánosságát jelentik, ezért nem tárgyalhatók a tudás reprezentációjával és továbbításával kapcsolatos komplex funkcióik megismerése nélkül. Ennek megfelelően a referálás terén elért főbb eredmények a tudományos paradigmák ismeretelméleti ernyője alá gyűjtve mutathatók be rendszerezett és koherens formában.

A referáló rendszerek emberi (intellektuális) és gépi módszereket használnak a referátumok elkészítésére. Működésüket befolyásolja az input minősége (dokumentumtípusok, források), maga a folyamat (statisztikai, nyelvészeti, kognitív), a referátumok funkciója és célja, továbbá az output (a referátum formátuma és stílusa).

A referáló rendszerek az információtudomány keretébe illeszkednek.

A referáló rendszerek első paradigmája a *kommunikációs paradigma*, amelynek elméleti alapja a matematikai információelmélet. Ez a paradigma a továbbított információ mennyiségével, a kommunikációs csatornával, a kódolás típusával, az információ

zajjal, valamint a dekódolással foglalkozik, még hozzá formális módon. E paradigma keretében rendelkezünk kell az információ kommunikatív folyamának általános modelljével, egy olyan általános skálával, amely lehetővé teszi, hogy minden egyes kommunikatív átviteli ponton kiszámíthassuk az információ mennyiségét (az üzenetek számát). Szükséges még, hogy össze tudjuk hasonlítani az információ várt mennyiségét a hitelesíthetően megérkezett mennyiségével, annak érdekében, hogy ellenőrizzük a továbbítás megbízhatóságát.

A referáló rendszerekben az információ átviteléhez kapcsolódó változók között van az eredeti forrás (nyomtatott vagy elektronikus dokumentum, nyelv, dokumentumtípus stb.), a befogadó (pl. információigénye), hordozó (a forrás és befogadó hordozója), az információátvitel társadalmi kontextusa (információpolitika, közönség, terjesztési csatornák stb.), valamint a minőség (a kiválasztás és a találat minősége, az információ hatása).

A második paradigma a *fizikális paradigma*, amely az információ-visszakeresés egyik fő összetevője a kognitív paradigma mellett. Az előbbi körébe tartoznak az információ reprezentációjával, tárolásával és a hozzáféréssel kapcsolatos problémák. Az e paradigma keretében használt módszerek alapvetően empirikusak. A referáló rendszerek esetében két irány fedezhető fel. Az egyik a gépi referálás, amely a hálózaton elérhető szövegek számának növekedésével új lendületet kapott. Nincsenek azonban kiküszöbölve a gépi referálás problémái: nem képes jó minőségű, kiegyensúlyozott és koherens szövegek előállítására.

Az információ-visszakereséssel kapcsolatos kutatások egyik fontos kérdése a keresés hatékonyságának vizsgálata teljes szöveg, referátumok és ellenőrzött szókincs esetében. A hálózati környezetben a metadaatok kapcsán merül fel a referátumok használatának kérdése. Mivel a weboldalon nincs lehetőség keresési mezők definiálására, megnő a referátumok jelentősége.

00/119

PINTO, Maria - LANCASTER, F. W.: Abstracts and abstracting in knowledge discovery = Libr. Trends. 48. vol. 1999. 1. no. 234-248. p. Bibliogr.

A referátumok és a referálás szerepe az ismeretek felkutatásában

Gépi információkeresés; Interdiszciplináris problémák; Referátum

Az a tény, hogy szövegek nagy mennyiségben tárolhatók és visszakereshetők számítógépen, nem tette feleslegessé a referátumokat. Továbbra is hasznosak. Emberi olvasásra készülnek és a visszakeresést segítő funkciójuk a teljesség és pontosság szempontjából egyaránt felülmúlja a teljes szöveget. A referátumok a tudásfeltárásban is fontos szerepet játszanak.

Pszicholingvisztikai szempontból a referálás jóval ambiciózusabb tevékenység, mint az indexelés, mivel nemcsak a dokumentumok elemzését kell elvégezni, hanem szöveget (referátumot) is létre kell hozni. A referátumnak két egymással nem teljesen összeegyeztethető funkciót kell ellátnia, úm. a tartalom leírása és a visszakeresés eszköze. A referálás lehetséges modelljének egyik fő része a tartalom interpretációja és kiválasztása, amely a tárgyalt téma megértését és annak eldöntését jelenti, hogy mely elemek kerüljenek be a referátumba. A másik rész a tartalom transzformálása, azaz annak meghatározása, hogy a kiválasztott elemeket hogyan prezentáljuk a referátumban. A folyamat tartalmaz egy ellenőrzés-összevetés fázist is, amely közvetlenül kapcsolódik a minőség kérdéséhez. Az ellenőrzést elvégezheti a referáló, (publikálás előtt) a szerkesztő és maguk az olvasók is végezhetnek összevetést a referátum értelmezhetőségének függvényében, továbbá attól függően, mennyire képes az az elsődleges dokumentum relevanciáját megmutatni.

A referátum minősége nagyban függ a referáló tudásbázisának minőségétől. A tudásbázis magában foglalja a nyelvi és nem-nyelvi ismereteket. Az utóbbiak: a szakterület (téma) ismerete, a felhasz-

A *kognitív paradigma* kialakulásához a kibernetika, a transzformációs generatív nyelvtan és az algoritmusok elméletének kifejlődése adta meg az alapot. Három alparadigmája van. Az információfeldolgozás érdeklődésének homlokterében olyan modellek megalkotása áll, amelyek az információ megértését, reprezentációját és szintézisét magyarázzák meg. Ebbe a körbe tartoznak a megértés modelljei, az olvasás/feldolgozás modelljei, az információ tárolásának modelljei, valamint az információ létrehozásának modelljei. Ezeknek a modelleknek a közös jellemzője, hogy (algoritmikus jellegüknél fogva) figyelmen kívül hagyják az információ társadalmi kontextusait.

A mesterséges intelligencia alparadigmája igen komplex kérdéseket vizsgál, főként az emberi gondolkodás szimulációjával foglalkozik. Eszközei közé tartoznak a sémák, a szemantikai hálók, a scriptek, valamint a tudáskeretek. A mesterséges intelligencia módszereinek alkalmazása a gépi referálásban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az információ-visszakeresés (mint a harmadik alparadigma) esetében a visszakeresést úgy tekintik, mint egy humán kommunikációs rendszert, amelyben a szövegnek kulcsfontossága van. A rendszer részei egyúttal a szövegekkel interakcióba lépő személyek, valamint a rendszernek és a személyeknek az adott szövegekkel kapcsolatos interakciói.

A *rendszerparadigma* az általános rendszerelméletre épül, amely a kiválasztott üzenetet és a reprodukált üzenetet mint az interakció két végpontját tekintti, tehát nézőpontjából a kommunikáció interakciók folyamata. A referáló rendszerekhez szükséges módszertan az információ tárolását és visszakeresését leképező általános modelleket követi. Ezen túl azonban gazdasági megfontolások is szerepet játszhatnak benne, amelyek bevonásához a modern menedzsment módszereihez és a minőségmenedzsment módszereihez nyúlhatunk. A minőség lényege a felhasználói elégedettség. A minőségnek azonban objektívnek és mérhetőnek kell lennie.

(Koltay Tibor)

nálói célközönség igényeinek és érdekeinek ismerete és a az adott szolgáltatásban alkalmazott referálási irányelvek ismerete. Bár a referátumok értékelése iránt az 1950-es évektől figyelhető meg érdeklődés, a referátumok minőségének nincs általánosan elfogadott mértéke.

Az egyik lehetőség az olvashatóság vizsgálata standard olvashatósági és érthetőségi formulák alkalmazásával. Nyelvészetibb jellegű megközelítés az elsődleges szövegek és a referátumok szövegszerkezetének összevetése. Vizsgálható a referátumok teljessége, vagyis annak mértéke, hogy mennyire található meg benne az elsődleges dokumentumban tárgyalt témák. A referátum esetében nem lehet szó minden témáról.

A pontosság jelöli, hogy milyen mértékben reprezentálja a referátum az elsődleges dokumentumot, van-e benne félreértés, (vagy ritkábban) téves adat. A kohézió és a koherencia az olvashatósághoz kapcsolódik, de nem azonos vele. A gépi referátumok mint szövegek egyes részei között gyakran hiányzik a kohézió és/vagy a koherencia.

A termék perspektívájából nézve a referátum technikai adekvátságáról beszélhetünk. Ennek része a konzisztencia, vagyis annak kérdése, milyen mértékben képesek különböző referálók egymáshoz hasonló referátumokat írni ugyanarról a dokumentumról. A konzisztencia a referálás esetében csak fogalmi szinten lehetséges, mert nem várhatjuk el, hogy különböző személyek ugyanazokat a szavakat, kifejezéseket használják az adott tartalom közlésére. Természetesen a strukturált referátumok nagyobb konzisztenciát mutatnak, és a pontos szabályok alapján dolgozó referálók tevékenysége konzisztensebb.

A rövidség természetes kívánalom a jó referátummal szemben, és a szabványok foglalkoznak is vele. Az abszolút szabványoknak nincs értelmük, mert a referátum hosszát számos tényező befolyásolja. Emellett a rövidségnek másodlagosnak kell lennie a teljességhez és a pontossághoz képest. A sűrűség a teljesség és a rövidség függvénye: az adott szöveg-

hosszon található tartalom (információ) mennyiségét jelenti.

A jó visszakeresést biztosító referátumok nem jők emberi olvasásra. A visszakeresés és főként a tudásfeltárás céljait a teljesség és a pontosság szolgálják a legjobban. A kohézió és koherencia, valamint az olvashatóság nem szükséges a visszakereséséhez. A rövidség sem segíti a visszakeresést. Lennie kell azonban egy optimális hosszúnak. Nemkívánatos tulajdonság a belső konzisztencia sem, mert csökkenti a redundanciát, amely viszont segítené a visszakeresést.

(Koltay Tibor)

Terminológia

00/120

LARSEN, Poul Steen: Books and bytes: preserving documents for posterity = J. Am. Soc. Inf. Sci. 50. vol. 1999. 11. no. 1020-1027. p. Bibliogr.

Könyvek és bájtok. A dokumentumok fogalma és megőrzésük a jövő nemzetékek számára

Állományvédelem; Dokumentum; Elektronikus dokumentum; Megőrzés

Az információkeresés általában a „dokumentumok” meglététől függ, amelyeket a könyvtári és tájékoztatói munkában hagyományosan úgy fogalmaznak meg, mint az információs tartalom és az azt kísérő fizikai hordozó kombinációját. A cikk néhány, a dokumentációs munkában felmerülő problémát mutat be, amelyek abból a szokásból származnak, hogy az információt mint az elektronikus korban uralkodó fogalmat elválasztják a fizikai formától. A szerző úgy véli, az információt a megőréssel szoros kapcsolatban álló fogalomnak kell tekinteni és világos megkülönböztetést javasol az információtudományon belül az „információ” és a „kommunikáció” között.

(Autoref.)

00/121

STOLÁROV, Úrij: Ontologičeskij status dokumenta i ego praktičeskoe značenie dlá bibliotek = Bibliote-kovedenie. 1999. 4-6. no. 50-59. p.

A dokumentum ontológiai státusza és annak gyakorlati jelentősége a könyvtárak számára

Dokumentum; Terminológia

A „dokumentum” mint fogalom mai értelmében éppen száz éve ismeretes, mégsem mondható, hogy általánosan elismert, még kevésbé, hogy meg-állapodott volna.

E bizonytalanságokat mi sem dokumentálja ekla-tánsabban, mint az utóbbi évtized oroszországi tör-vényeinek azon helyei, amelyek így vagy úgy a do-kumentumokkal foglalkoznak. Ezek a szerző által idézett törvényhelyek – azonos törvényen belül is – számos ellentmondást tartalmaznak, nem is be-szélve a „törvényközi” ellentmondásokról. Különö-sen gyakori a jelzők használata révén beszűkített ér-telmezés (vö. a könyvtári törvény következő helyé-vel: a könyvtár az az intézmény, amely „a nyomta-tott dokumentumok szervezett gyűjteményével ren-delkezik”).

Az iménti meghatározás már az elektronikus doku-mentumok megjelenése előtt sem volt igaz, ui. a kéziratokat, hang- és képdokumentumokat mint-egy „elveszi” a könyvtáráktól, hát még azóta mennyire avított lett.

Szerzőnk minuciózus lételméleti fejtegetései azt cé-lozzák, hogy a dokumentum fogalma kiterjedjen az elektronikus dokumentumokra is, mégha – jegyzi meg – egyesek számára túlságosan elvonatkoztatot-tak is ezek a fejtegetések, bár „mint ismeretes, nincs semmi gyakorlatibb dolog, mint a helyes el-mélet”.

Amennyiben általánosan elfogadottá válik, hogy az elektronikus formájú rögzítések is dokumentu-mok, akkor az „új dokumentumok kialakulásának világában a könyvtáraknak is lesz jövőjük”.

(Futala Tibor)

00/122

AKILINA, Mariâ: Kniga v sisteme bibliotekovedčeskijh ponátij = Bibliote-kovedenie. 1999. 4-6. no. 116-124. p.

Könyv a könyvtártudományi fogalmak rendszeré-ben

Könyv; Könyvtártudományi kutatás; Terminológia

A könyvtárak régóta korántsem csak könyveket gyűjtenek, tárnak fel és tesznek hozzáférhetővé. En-nek ellenére fennmaradt a könyvből származtatott nevük.

Sok kutatót zavar, ha valaki a könyvet és a könyvtá-rat egymással – mintegy – „kizárólagos” kapcsola-tban emlegeti. Ezért a könyvtári munka tárgyát kü-lönböző más fogalmakkal helyettesítik, vagy leg-alábbis megpróbálják helyettesíteni. Így kerül javas-latba, illetve használatba a „dokumentum”, „pub-likáció”, „információ”, „állományi egység”, „in-formációforrás”, „társadalmi hasznosítású szöveg” stb.

Szerzőnk a „helyettesítő” fogalmakat javaslatba ho-zók „szövegeinek” idézésében mindig megtalálja azt a mozzanatot, amely miatt a szóban forgó „kor-szerűbb fogalom” mégsem alkalmas a könyv helyet-tesítésére.

Végül oda konkludál, hogy „minden szónak meg- van a maga aurája, kontextusa, képzete. S ez nem esetleges. A „könyv” fogalma immár olyan metafo-rává vált, amely valami értékeset, különös gondos-kodást és „örökkön örökké” őrzést kíván. Ez az asszociáció automatikusan lép fel, megőrizendő tárgy, az a valami, amelyben az egész emberiség kultúrája, gondolkodó tevékenysége, lelki hagyaté-ka tükröződik. A könyv szellemi–lelki kategória.

Ennélfogva a könyvet mint a könyvtártudomány alapfogalmát kell meghatározni. Szerzőnk szerint ez a következő lehet: „A könyv az egyéni tudat mű-véből társadalmi tudatú művé történő átalakítás, a kulturális hagyatéka olyan dokumentált része, amely társadalmi vonatkozásban hasznos, a jöven-dő nemzedékek számára őrzésre és átadásra szánt

információt tartalmaz.” Hogy e definíciónak megfelelő „könyvek” egy része archívumokban, információs intézetekben és múzeumokban található, azt szerzőnk delegálás kérdésének tartja. (Korábban, amíg nem alakultak meg az iménti speciális intézmények, ezeket a „könyveket” is a könyvtárak gyűjtötték.)

(Futala Tibor)

00/123

ŠIROKOV, A. N.: Novyj organizacionno-funkcional'nyj segment informacionnyh učreždenij. Razmyšleniâ o nazvanii = Naučn. Teh. Bibl. 1999. 9. no. 23-37. p. Bibliogr. 7 tétel.

Az információs intézmények új szervezeti-funkcionális szegmense. Gondolatok a névadásról

Elektronikus könyvtár; Terminológia

Hat-nyolc éve a nyugati nagykönyvtárakban és más információs intézményekben számítógépi programokkal foglalkozó szervezeti-funkcionális csoportok/osztályok jelentek meg. Legújabban Oroszország-szerke is hasonló fejleményeknek lehetünk a tanúi.

Franciául „logitheque”-nek, angolul pedig „file library”-nek hívják ezeket az „újszülötteket”. Az orosz szakirodalom vagy átveszi az említett elnevezéseket, vagy körülírással él velük kapcsolatban (pl. programellátó könyvtár, számítógépi programok könyvtára).

Sirokov – a referált cikk tanúsága szerint – „algotékák”-nak nevezné el őket. E műszó első tagja az „algoritmusból” rövidül, ami helyénvaló, mivel a programeszközök keletkezésében a szóba forgó fogalomnak alapvető szerepe van. Továbbá az sem közömbös, hogy az „algotéka” a tájékoztatási-könyvtári szakkifejezések közé jól beleillik (bibliotéka, fonotéka, filmotéka stb.).

Miközben szerzőnk e fogalom használatba vételét illetően korántsem „követelődző”, azért nem feledkezik meg pontos definiálásáról sem. Ez a következő: „Az algotéka olyan szervezeti egység (részleg, cso-

port stb.), amelynek az a fő feladata, hogy gyűjtse, rendszerezze, aktualizálja, megőrizze és használatba adja a számítógépi programeszközöket, illetve a számítógépi hordozóra rögzített adatbázisokat és adatbankokat.

(Futala Tibor)

00/124

AKILINA, M.: Informacionnaâ funkciâ kak ponâtia = Biblioteka. 1999. 10. no. 30-32. p.

Az információs funkció mint fogalom

Tájékoztató munka; Terminológia

A könyvtárak információs funkciója tárgyában nagy a kutatói sürgés-forgás. Az orosz nyelvű szakirodalomban V. Skvorcov értekezett róla 1990-ban elsőként. Azóta számos szakember foglalkozott vele. Talán mondani sem kell: különböző értelemben és különféle következtetésekre jutva.

Az „információs funkció” jelzős szerkezetben csak a funkció értelmezése stabil. Ezzel szemben az információs jelzőnek legalább három értelme lehet. Így egyaránt értelmezhető „információt tartalmazó-nak”, „információt átalakító-nak” és „információt szolgáló technikának–technológiának”.

- 1.) Az „információt tartalmazó” alá az információs gyűjtésével, őrzésével, hozzáférésének szervezésével és identifikálásával kapcsolatos munkálatok sorolandók be. E könyvtári funkcióknak régóta megvan a maguk „funkcionális” neve (úm. kumulatív, emlékező, kommunikatív, bibliográfiai funkció). Tehát: nem itt kell keresni a könyvtár „par excellence” információs funkcióját.
- 2.) Az „információs technika–technológia” esetében még nyilvánvalóbb az adekvát értelmezés lehetetlensége.
- 3.) A könyvtár információs funkcióját ott fedezhetjük fel, ahol a munka azon összetevőiről van szó, amelyek nyomán az információ átalakul. A könyvtár kereteiben a dokumentumokban rögzült információt főleg azért transzformálják,

hogy kompaktabbá, áttekinthetőbbé tegyék. A tömörítés „maximuma” a tárgyszavakban, szakjelzetekben való kifejezés. A szerző megállapítja: „Az információs funkció a könyvtári munka valamennyi elemét áthatja, amennyiben a dokumentummal való tevékenység annak tartalmi, szemantikai szintjén folyik, illetve értelmezéssel, szemantikai kivonattal, másodlagos szemantikával való ellátásának létrehozását feltételezi.”

Az információs funkció iránti társadalmi szükséglet hozta létre a tudományban és a technikában a tudományos–műszaki információ szerveit, amelyek a könyvtárak információs funkcióját valósítják meg egyfelől intenzívebben, másfelől beszűkültebben (szakosodottabban). A könyvtár velük szemben korántsem csak a tudományos, hanem a művészeti és az esztétikai információ átalakítását is végzi, s ezért ennek az intézménynek információs funkcióját külön is vizsgálni kell.

(Futala Tibor)

Történet

Lásd 151

Kutatás

00/125

GIMÉNEZ TOLEDO, E. - ROMÁN ROMÁN, A. - SÁNCHEZ NISTAL, J. M.: Aplicación de un modelo de evaluación a las revistas científicas españolas de economía: una aproximación metodológica = Rev. Esp. Doc. Cient. 23. vol. 1999. 3. no. 309-324. p. Bibliogr. 14 tétel.

Res. angol nyelven

Egy értékelési modell alkalmazása a spanyol gazdaságtudományi folyóiratok esetében: módszertani megközelítés

Felmérés; Folyóirat; Hatékonyság; Könyvtartudományi kutatás; Szakirodalom -közgazdasági

A szakfolyóiratok minőségi értékelésének régóta élnek különféle módszerei. A spanyol közgazdasági tudományos és szakfolyóiratokat most a következő három kategória alapján értékelték:

- formális minőség;
- a tartalmat indirekt módon minősítő elemek;
- a szakma ítélete.

A minőség formális elemei: a periodicitás, az élettartam (a lap „történeti presztízse”), a szabványokhoz való alkalmazkodás a megjelenésben.

A tartalom minőségét indirekt módon biztosító paraméterek: a szerkesztőbizottság, illetve tanácsadó testület és annak összetétele; a kéziratok elfogadásának rendszere; a folyóirat intézményi „nyitottsága” (azaz a szerzők intézményi hovatartozása); a nemzetközi elterjedtség (ez sokféle lehet, és sokféleképpen mérhető; jelen esetben az adatbázisokban való feldolgozottságot vizsgálták).

A „szakma ítéletét” ez esetben a szakterület egyetemi oktatói hozták meg, akiket felkértek, hogy a folyóiratok listáján jelöljék azokat, amelyeket ismernek, használnak, s ez esetben pontozzák 0 és 10 között tudományos relevanciájukat (ez volt az egyetlen olyan kritérium, amely közvetlenül a folyóirat tartalmát értékelő adatot szolgáltatott).

(Mohor Jenő)

00/126

MCKNIGHT, Cliff - PRICE, Sheila: A survey of author attitudes and skills in relation to article publishing in paper and electronic journals = J. Doc. 55. vol. 1999. 5. no. 556-576. p. Bibliogr. 46 tétel.

Cikkek közreadása nyomtatott és elektronikus folyóiratokban: a szerzők viselkedésének és készségeinek vizsgálata

Elektronikus folyóirat; Felmérés; Folyóirat; Publikálás-tudományok kiadványoké

A cikk részletesen beszámol arról a kutatásról, amely a szerzők tapasztalatait, attitűdjét és felfogását elemzi a nyomtatott illetve elektronikus folyóiratokban való publikálásról. 1040, különböző területeken tevékenykedő szerzőt választottak ki, akik az előző évben folyóiratcikket publikáltak. A kérdőíves felmérés 537 használható választ eredményezett. A kérdőíveket a szerzők nyomtatott és elektronikus publikálási tapasztalatai, az elektronikus folyóiratokkal kapcsolatos véleményük és publikálási készségük szempontjából értékelték. Az eredmények csekély, de növekvő hajlandóságot tükröznek a cikkek elektronikus folyóiratokban történő közzétételre, ugyanakkor az új média állandóságával kapcsolatos aggodalmak is érzékelhetők. A kiválasztottak csaknem egyharmada érezte úgy, hogy cikkük multimédia-elemekkel való bővítése hasznos lenne, azonban csak néhányuknak volt kellő jártassága ilyen elemek készítésében és dokumentumba illesztésében. A felmérésből azt tanulságot vonják le a cikkírók, hogy a szerzőket jobban be kell vonni az elektronikus folyóiratokban való publikálással kapcsolatos kutatásokba és vitákba.

(Autoref.)

Lásd még 122, 209

Tudománymetria, bibliometria

00/127

SMITH, Alistair G.: A tale of two web spaces: comparing sites using Web Impact Factors = J. Doc. 55. vol. 1999. 5. no. 577-592. p. Bibliogr.

Ausztrálzásiai egyetemek és elektronikus folyóiratok webterének összehasonlítása a web impact factor segítségével

Bibliometria; Elektronikus folyóirat; Honlap; Számítógép-hálózat

Ingwersen javasolta a web impact faktor (WIF) fogalmának bevezetését a webterek relatív népszerűségének és hatásának összehasonlítására. Egy webtér WIF-értéke: a webtérhez kapcsolódó oldalak száma osztva a webtérben lévő oldalak számával. A linkek és oldalak száma a web keresőrendszerek (pl. AltaVista) segítségével határozható meg, s éppen e meghatározással kapcsolatos módszertani kérdéseket vizsgálja a cikk. Három különböző WIF értéket lehet kiszámítani: a külső WIF, amely a kívülről a vizsgált webtérhez kapcsolódó oldalak számát tükrözi; a saját link WIF-je, amely a webtérben belüli linkeket tükrözi és az általános WIF, amely a külső és saját linkek kombinációja. A legjelentősebbek valószínűleg a külső WIF-ek. A WIF felső szintek szerint is (pl. országok) kiszámíthatók, ez azonban megbízhatatlannak tűnik. A tanulmány két különböző típusú webtér WIF-jét hasonlítja össze: az ausztrálzásiai egyetemekét és az ausztrálzásiai elektronikus folyóiratokét. Nagy intézmények, pl. egyetemek vagy kutatóintézetek esetében a WIF hasznos módszernek bizonyult a webtér általános hatásának mérésére. Kisebb tereknél, pl. az elektronikus folyóiratoknál azonban a WIF kevésbé megbízható értékelési eszköz.

(Autoref.)